

Kanal	: Kültür Sanat
Başlık	: Kültür Sanat Özel Röportajı Balkan Naci İslimyeli
Konuşmacı	: Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ
Video Adresi	: https://youtu.be/LVnXtJhvfTQ
Yayın Tarihi	: 3 Ekim 2017

Sunucu: Kırk beşinci sanat yılını “Hatırla” sergisiyle kutlayan günümüz sanatının öncü isimlerinden Balkan Naci İslimyeli’yle kültürsanat.com.tr için bir söyleşi gerçekleştiriyoruz. 20 Eylül-28 Ekim tarihleri arasında sanatseverlerin ziyaretine açılan “Hatırla” serginizden bahsedermisiniz, neden Hatırla?

Balkan Naci İslimyeli: Hatırla sergisinin manası, anlamı unutkan bir toplumu uyarmak. Aslında unutkanlık bütün dünyanın sorunu. Bu yaratılmış bir sorun aslında. Tüketim sistemi toplumları unutmayı, unutturmayı ön görüyor. Yani yeni, arkadan geleni piyasaya sürmek, kabul ettirmek ve tüketme için eskiyi bir tarafa almanız gerekiyor. Dolayısıyla kitlelerin hafızasıyla oynayan bir ekonomik yapı var, küresel yapı var. Bunun dışında o kadar kaotik bir dünyada yaşıyoruz ki karmaşa içinde bir dünyada, bu kaos ortamında bir tür savunma biçimi oluyor unutkanlık. Yani toplumsal amnezi bir tür ihtiyaç haline geliyor, getiriliyor. Biliyorsunuz insanda da çocuklukta yaşanan travmalar bastırılıyor bastırılıyor; sonunda onları unutmaya yöneliyor insanlar ama içlerinde onla yaşıyorlar ama çekilmez bir yaşam bu da. Toplumlar da aynı böyle. Türk toplumu çok büyük travmalarla gelişen, sancılarla gelişen bir toplum. İşte yaşadığımız darbeleri, göç sürecinin büyük kentlerde yarattığı sıkıntıları düşünürseniz bu travmaların anlamı da büyüyor. Dolayısıyla unutmak, Türk toplumunda bir savunma biçimi olagelmıştır. O toplumsal kırılmalar, cumhuriyet yenilenmesi ondan önceki kuşaklar, Doğuya açılma derken Batıya açılma, politik kararsızlıklar iki tarafı dengeleyememek hatta dört yönlü ve ayrıcalıklı bir konumda olmamıza rağmen dünyaya örnek teşkil edecek bir coğrafya içinde bu örneği parlatacak bir kültür yaratamamak, bir modern kültür yaratamamak sancılar içinde bunalan bir ülkeyiz. Türkiye’deki yenilenme dinamikleri sürerken, sürmekteyken yeniden bir geriye dönüş süreci yaşıyoruz. Bu da sancılı bir alan. Dolayısıyla önce tarihimizi sonra toplumumuzu nihayet Türkiye olarak kendimizi unutma aşamasındayız, kendimizi inkâr aşamasındayız. Bağlantılar kopuk, herkes birbirinin değerlerini unutmuyor, ciddiye almıyor, sırtını dönüyor. Dolayısıyla bu kopukluk sanatı da etkiliyor çünkü sanatın en büyük malzemesi, zenginliği bellek. Bellek olmadan sanat olmaz. Bu hem kişisel tarihinizden çıkış yapmanız için önemli, hayatınız da bir bellektir. Sonra insanlık tarihi ve toplumunuzun tarihi buna eklenir ve bu birikimle gününüzü değerlendirirsiniz; anlamlı yaşarsınız, o birikimle sanat yaparsınız, o birikimle de geleceğe ait hayaller kurabilirsiniz. Sanatın olmazsa olmazı olan zamansızlık bütün zamanları kapsayan insan malzemesini uçsuz bucaksız derinliği, zenginliğinin anlam bulabilmesi için zamansız bir tarama yapabilmemiz lazım. Keskin bir bellekle unutmadan... Ama söylediğim nedenlerle unutkanlık artık enjekte edilen toplumlara, uyuşturulan diyeyim toplumlara, enjekte edilen bir virüs halini aldı. Buna tepki olarak bu sergi oluşturuldu. Sadece toplumsal sosyolojik bir uyarı değil aynı zamanda da kendi dönemlerini hatırlatmak için yeni kuşaklara 45 yıllık kariyerimin 30 yılında seçkiler yaptım. Umuyorum bu yeni sanat kuşakları için bir kısmını da bizler yetiştiriyoruz, anlamlı bir hatırlatma olur.

Sunucu: Son 30 yıl ürettiğiniz eserlerle birlikte son 15 yıldır ürettiğiniz ancak hiç sergilenmemiş eserleriniz de bu sergide yer alıyor. Bu eserlerinizi yıllar sonra sanatseverle buluşturmaya nasıl karar verdiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Valla şimdi sanatçı aslında ya toplumla bağ kuracağını düşünmediğinden ya zihinsel olarak zihinsel olarak tamamlayamadığında ya da kıskandığında bazı eserleri göstermez, yapıtlarını göstermez. Saklar, biriktirir. Benim de böyle bir koleksiyonum olutu fakat yıllar üst üste biriktikçe bu koleksiyonlar evlere sığmaz oldu. Dolayısıyla artık onları insanlara göstermek zamanı geldi diyorum. Çünkü toplumun ihtiyacından fazla sanat yaptığımı fark ettim. Daha doğrusu toplumun hiç ihtiyacı yok ama biz inatla yapmayı sürdürüyoruz. Dolayısıyla bu böyle bir birikimi sahipsiz bırakmak istemedim. İnsanlar bunu tanısin değerlendirsın mümkünse istiyorlarsa da ilham aslın istedim.

Sunucu: “Hatırla” serginizin her biri felsefi anlam taşıyan on üç bölüm başlığı var. Bu bölümlerden biraz bahsedebilir misiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Bu bölümlerin hepsi benim dönemlerimin yapı taşları ve benim sanatımın bütününde yer alan, kafa yorduğum temel sorunlar. Bu sorunlar etrafında veya içinde ürettiğim yapıtları tematik olarak sıraladım bu sergide. Dolayısıyla bu dönemler bir araya geldi ama zamansal bir sıralama içinde değil. Geriye dönüşlerle, tekrarlamalarla, farklı malzemelerle yenilenme olarak, farklı açılardan bakarak ama benim hep üzerinde durduğum temel meselelerin başlıklarıdır onlar. Mümkün olduğunca çarpıcı, sorgulayıcı başlıklar olmasına dikkat ettim. Soru oluşturacak başlıklar, düşünceyi kışkırtan başlıklar olsun istedim. Yanıtlar olsun istemedim. Yanıtlar izleyenlerin,

Sunucu: Üzerinde düşünmeye teşvik etmek. Evet

Balkan Naci İslimyeli: üzerinde, evet... izleyenlerden gelecek yanıtlar. Onları da umutla bekliyorum.

Sunucu: Yapıtlarınız sanatseverle buluşana kadar nasıl bir yaratma süreci ve çalışma disiplininin geçiyor.

Balkan Naci İslimyeli: Valla hayatın her anı, her dakikası aslında yaratma benim için. Gündelik hayatı sürdürürken gördüğünüz her şeyden bir sanat malzemesi çıkarabilirsiniz. Zaman içinde sanatçı gözü zaten yaşarken elemeyi gerçekleştiriyor. Evinize bir sürü uyarıyla geliyorsunuz. Bunlar gün içinden gezdiğiniz yerden, karşılaştığınız insanlardan edindiğiniz uyarılar veya duyduğunuz şeylerden. Dolayısıyla sanat atölyede yapılmaz sadece. Hayatın içinde gerçekleştirilir. Bütün bu uyarılar, ilhamlar oradan gelir. Atölye onların düzenlendiği bir üretim merkezidir diyelim. Onun için ben atölyeye kapanıp da ilham bekleyen biri değilim. Ancak atölyeyi bir-ikiye ayırdım. Bu bulunduğunuz kat daha çok kitaplarımın, araçların, aletlerin bulunduğu bir kat. Bir araştırma ve düşünce organizasyonu var burada, düzenlemesi var. Üst kat objeleri, sanat malzemelerinin her şey kullanılmaya beklediği istifler halinde her tarafa yayılmış durumda. Onlar değerlendirilmeye hazır; hayatın içinden çekilip alınmış, yerini zamanını bekleyen bir birikim diyelim.

Sunucu: Sanatınızda yeniliği değişkenliği seviyorsunuz. Eserlerinizde değiştirmek istemediğiniz, sizin tarzınızı gösteren karakteristik unsurlar var mı?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında sanatçı hem değişir hem kalır. Kalıcılık o değişkenliğin bütünlüğü içinde onları ayakta tutan omurgadır. Yani bir motifte ısrar ederek kimlik kazanılmaz. Bin kere kelebek çizerek kelebek ressamı olmak gibi. Bunlar sahte kimliklerdir. Sanat, yapısı gereği ara bilim gibi araştırma, yenilenme içerir ve hayat da böyledir zaten. Hayatta bir şey bir an, bir durum iki kere

yaşanmaz. Hep değişen bir hayattan, yenilenen bir hayattan ilham alan, onu içeren sanatın aynı kalması düşünülemez. Bir de ben sıkıntılı bir adamım. Aynı şeyi yıllarca yapmaktan, onu nesne haline getirmekten, eşyalaştırmaktan hoşlanmıyorum. Benim için sanatın en eğlendirici yanı değişebilmesi ve insanı değiştirip dönüştürülebilmesi. Bu imkanlarını kullanmaktan ve yaşamaktan, hayatım boyunca çok mutlu oldum doğrusu.

Sunucu: Yapıtlarınız izleyiciyle buluşana kadar olan süreçte malzeme çeşitliliğinin, sergi mekanının, şehir atmosferinin önemi nedir? Başka önem verdiğiniz unsurlar da var mı?

Balkan Naci İslimyeli: E tabii ki kent çok besleyici bir şey. Öğrencilerime de söylediğim gibi sizin esas okulunuz İstanbul diyorum. Yani o kadar büyük bir ilham kaynağı ki yüzyılların birikimi gören göz için, araştırma disiplini olan biri için muazzam bir stok. Bir bellek, güzellik ve bilgelik dolu bir kent. Dünya'nın en seçkin kentlerinden biri. Üstelik Doğu'yla Batı'nın birleştiği, uzlaştığı bir kültür. Dünyada tek böyle bir şey. Dolayısıyla kent benim için her zaman besleyici olmuştur. Dünyanın İstanbul dışında başka bir yerinde yaşamayı istemem doğrusu, bunu denedim de. Ama belli bir süre olarak konuk olarak yaşamak çok anlamlı ama orda sürekli kalmak ve bu haritada mahkum olmak, mahrum olmak ve bu yalnızlığa mahkum olmak hoş bir şey değil, ben buna katlanamam diye düşünüyorum. İşte sanat, çevre, insan ve sanatçının kendi dünyasından beslenen, onların ilhamıyla var olan bir şey. Bellek bunun en önemli malzemelerinden bir tanesi. Bunu dışında her şey sanatın malzemesi olabilir, benim için öyledir. En olmadık bir obje bana bir çıkış yapma imkanı verebilir, herhangi bir durum. Hayata karşı açık olmanız lazım. Onun size bir şeyler verebilmeniz için sizin ona kalbinizi açmanız lazım. Sonra nerdeyse bir medyum gibi hayat sizi belli noktalara çekiyor. Kendi alanınızı uzaktan size sinyallerle haber veriyor. Yani hiçbir bilmediğiniz bir şeyde mahallede bile kendinize has yerleri konumları duygu, koklama duygusu hassas bir canlı gibi sezip, algılayıp oralara doğru yaklaşıyorsunuz. Bu otomatikleşiyor hayatınızda, her durumdan bir pay alıyorsunuz. Yani hayatın her anı bir sanatçı için malzemedir. Hepsinden yararlanıyorum. Tabii en büyük ilham, sanatçı için; başka sanatçılardır, sanatın tarihidir. Herkesin onu etkileyen, biçimlendiren, ruh arkadaşlığı kurduğu sanatçıları vardır. Benim de var. Çok sıkıldığım, bunaldığım zaman onların kitaplarını, filmlerini izlerim ve yalnız olmadığımı hissedirim. Bu büyük bir güç verir insana. Bu büyük bir güç verir insana. Dolayısıyla sanat, sanattan beslenir bir defa ama sanatın kendisi de hayattan beslenir. Sonuç olarak bu döngü, hayatın içine aldığı bir çember olarak devam eder.

Sunucu: Yeni projeleriniz var mı?

Balkan Naci İslimyeli: Valla yeni projelerim, öyle tek bir proje olmuyor. Bunlar, bu etkiler birikir bende. Yazı olarak, metin olarak, şiir olarak, fotoğraf olarak birçok şey birikir ve zamanla bunlar kümeleşirler, topaklar oluşur kafamda. Onların üzerine giderim. Bunların hepsi beni kalben ilgilendiren, hakiki şeyler olmalı. Yani trendlerle, modalarla sanat yapan biri değilim. Çağı takip ediyorum; teknolojiyle her şeyiyle, sanatçılarıyla ama kendi dünyam her zaman öncelikli. Kendi hayatım, kendi duyarlığım, kendi seçeneğim her şeyden önemli. Buna direnemezseniz, bunda dirençli olmazsanız bütün etkileri çevremizden gelen, hele yüz yılımızda bir cinnet haline gelen o saldırıların imaj, ses doku vesaire her türlü tahriki altında ezilir kalırsınız, kimliğinizi kaybedersiniz. O yüzden bir keşiş gibi sığınma alanlarınızın olması lazım.

Sunucu: Bize değerli zamanınızı ayırıp atölyenizde ağırladığınız için kültürsanat.com.tr adına ve kendi adıma çok teşekkür ediyorum.

Balkan Naci İslimyeli: Ben de teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

Sunucu: Teşekkür ederim.

*** Video burada sona eriyor. ***